

TERVISEAMET

Sihtasutus Tallinna Hambakliinik
Toompuiestee 4b, 10142 Tallinn
menetus@tgsbaltic.com

kuupäev allkirjas nr 1.2-3/23/6709-3

VAIDEOTSUS

1. Vaide asjaolud

1.1. Terviseamet viis tervishoiuteenuste korraldamise seaduse (edaspidi TTKS) § 60 lg 1 ja korrakaitseaduse (edaspidi KorS) § 27 alusel läbi riikliku järelevalvemenetluse kontrollides SA Tallinna Hambakliinik (edaspidi hambakliinik) tegevuse vastavust TTKS-i ning selle alusel kehtestatud õigusaktidele.

1.2. Terviseamet tegi hambakliinikule 13.09.2023 ettekirjutuse, millega kohustas hambakliinikut tagama, et ettevõttes osutaksid ortodontilisi raviteenuseid ainult tervishoiukorralduse infosüsteemis registreeritud ortodondid (edaspidi ettekirjutus).

1.3. Hambakliinik esitas 13.10.2023 vaide Terviseameti 13.09.2023 ettekirjutusele, millega taotles ettekirjutuse kehtetuks tunnistamist täies ulatuses. Hambakliiniku hinnangul on ettekirjutus vastuolus kehtiva õigusega, ebaproportsionaalne ning ei ole kohaselt põhjendatud.

1.4. Hambakliinik leiab vaides kokkuvõtlikult järgmist:

1.4.1. Kuna õigusaktides ei ole sätestatud ortodontiliste teenuste loetelu, mida võib osutada ainult ortodont, on teenuste kuuluvus üldhambaravi või ortodontia eriala alla tõlgendamise küsimus. Amet ei ole põhjendanud tõlgendust, mille kohaselt ei või üldhambarast osutada mitte ühtegi ortodontilist teenust.

1.4.2. Mõistlik on kehtivaid õigusakte tõlgendada selliselt, et Tervisekassa tervishoiuteenuste loetelus nimetatud diagnooside puhul on loetelus esitatud teenuste osutamise õigus üksnes ortodondil ning kõikidel muudel juhtudel võib ortodontilist teenust osutada ka üldhambarast vastavalt oma pädevusele ja kogemusele. See aitab parandada ortodontiliste teenuste ajalist ja majanduslikku kättesaadavust patsientide jaoks.

1.4.3. Tervishoiuteenuste osutamisel osalemise regulatsioon kehtib ka hambaraviteenuste osas ja seega on hambakliinikutel kui tervishoiuteenuse ostajatel õigus rakendada hambaarste teenuste osutamisel vastavalt nende pädevusele ja kogemusele. Igal juhul on vastav regulatsioon kohaldatav analoogia alusel.

1.4.4. Kuna Eestis registreeritud hambaarst võib vastavalt oma pädevusele ja kogemusele osutada ortodontilisi teenuseid enamikes Euroopa Liidu liikmesriikides, ei kujuta see ohtu patsientidele ega ravikvaliteedile ka Eestis. Tervishoiuteenuse osutaja ja tervishoiutöötaja vastutavad ravi kvaliteedi eest.

1.4.5. Terviseamet aktsepteerib üldhambaarstide poolt teiste hambaravi erialade (näo- ja lõualuu kirurgia, restauratiivne hambaravi) alla kuuluvate teenuste osutamist ning puudub nii õiguslik alus kui ka sisuline põhjendus erisuseks ortodontia teenuste osas.

1.4.6. Ettekirjutus on ebaoproportsionaalne ning ei ole kohaselt põhjendatud. Terviseamet jättis hindamata tegeliku ohu olemasolu arsti pädevusest lähtudes. Terviseamet ei ole kaalunud muude meetmete (täiendõppe nõue, ortodondi osalemine jne) rakendamist, mis piiravad teenuseosutajate ja patsientide põhiõigusi märksa vähem.

1.4.7. Juhul, kui esineb alus, mille tõttu ei saa ettekirjutuse aluseks olevat regulatsiooni teistmoodi tõlgendada, on see regulatsioon vastuolus põhiseadusega. Sellisel juhul rikuks regulatsioon õigustamatult hambakliiniku ettevõtlusvabadust ja võrdsuspõhiõigust (PS §-id 12 ja 31) ning poleks tagatud ortodontiliste teenuste ajaline ja majanduslik kättesaadavus (PS § 28 lg 1).

2. Vaideotsuse põhjendus

2.1. Terviseamet ei nõustu vaide esitaja seisukohaga, mille kohaselt on Terviseameti ettekirjutus sisuliselt ja õiguslikult põhjendamata. Asjaolu, et vaide esitajale Terviseameti ettekirjutuse põhjendused ei meeldi või ta nendega ei nõustu, ei tähenda, et ettekirjutus oleks põhjendamata.

2.2. TTKS § 3 lg 2 kohaselt on tervishoiutöötajal õigus osutada tervishoiuteenuseid selle omandatud kutse või eriala piirides, mille alusel ta on registreeritud tervishoiukorralduse infosüsteemis. Sotsiaalministri määruse „Eriarstiabi erialade ja erialade lisapädevuste loetelu“ 1 § 2 p 2 kohaselt on ortodontia erihambaarsti eriala. Seega on ortodontia teenuse osutamine lubatud üksnes ortodontidel.

2.3. Kuigi õigusaktiga ei ole kehtestatud loetelu kõikidest protseduuridest, mida võib osutada konkreetselt ortodontia teenuse raames, ei anna see hambakliinikule õigust otsustada, et ortodontilist ravi võib tema kliinikus osutada iga hambaarst. Terviseamet on selgitanud, et hambaarstiteaduse õppekava läbimine ei anna hambaarstile piisavalt teadmisi ja oskusi, mis on vajalikud ortodontilise ravi teostamiseks. Sellised oskused on võimalik omandada ortodontia residentuuris pärast hambaarsti kutse saamist.

2.4. Hambakliinik viitab vaites Vabariigi Valitsuse määruse nr 140 „Eesti Haigekassa tervishoiuteenuste loetelu“1 (edaspidi määrus nr 140) § 79 lg-le 1, milles on esitatud Tervisekassa poolt rahastatavate ortodontiliste teenuste loetelu ning leiab, et mõistlik oleks lähtuda sellest, et Tervisekassa tervishoiuteenuste loetelus nimetatud diagnooside puhul on loetelus esitatud teenuste osutamise õigus üksnes ortodontil ning kõikidel muudel juhtudel võib ortodontilist teenust osutada ka üldhambaarst vastavalt oma pädevusele ja kogemusele. Terviseamet selle seisukohaga ei nõustu. Määrus nr 140 kehtestab hambaraviteenuste loetelu, mille eest Tervisekassa võtab tasu maksmise kohustuse üle, kuid ei reguleeri seda, missuguseid teenuseid võib osutada hambaarst ja missuguseid erihambaarst. Samas juhib Terviseamet tähelepanu, et määruse nr 140 § 79 lg-s 1 on loetletud ortodontiliste teenustena „raviplaani koostamine“ ja „breketsüsteemi aktiveerimine“ ehk

need ortodontilised teenused, mille osutamist hambaarsti poolt Terviseamet ettekirjutuses hambakliinikule ette heidab.

2.5. Terviseamet on ettekirjutuses selgitanud, et TTKS § 4³ lg 2 ei anna hambakliinikule õigust otsustada, et tema ettevõttes võivad osutada ortodontilist ravi hambaarstid, kes ei ole ortodontid. Samuti on Terviseamet selgitanud, et hambaarstiõppe ja sellele lisaks täiendkoolituste läbimine ei anna hambaarstile pädevust ega õigust osutada ortodontilist ravi. Täiendkoolituste puhul ei oma tähtsust see, kas koolitused on korraldatud Eesti Hambaarstide Liidu (EHL) poolt ja kas nende eest on võimalik saada pädevuspunkte. EHL tegeleb hambaarstide, mitte ortodontide pädevuse hindamisega.

2.6. Terviseamet nõustub vaide esitajaga, et hambaarstil on pädevus anda esmaabi ortodontilist abi kandvale patsiendile, tunda ortodontilise ravi võimalusi ja suunata patsiente vajadusel ortodontilisele ravile. Selliseid teenuseid ei loeta erihambaarsti pädevusse kuuluvateks ning nende osutamist hambaarstide poolt ei ole Terviseamet hambakliinikule ette heitnud.

2.7. Terviseamet jätab otsuse tegemisel arvestamata vaide esitaja mõttearendused, mis puudutavad ravijärjekordade leevendamist, teenuse kättesaadavuse parandamist, riigi kohustust tagada ortodontiliste teenuste ajaline ja majanduslik kättesaadavus, hambaarstide õigust osutada ortodontia teenuseid teistes riikides jmt, millega vaidlustataval ettekirjutusel puutumust ei ole. Hambakliinik peab oma tegevuses lähtuma Eestis kehtivatest õigusaktidest. Samuti saab Terviseamet riikliku järelevalve teostamisel lähtuda üksnes Eestis kehtivatest õigusaktidest.

2.8. Terviseamet ei ole ettekirjutuses viidanud, et ortodontia on kuidagi erilisem kui teised hambaravi erialad ja ortodontiliste teenuste osutamine keerulisem ja ohtlikum kui mistahes muude tervishoiuteenuste osutamine, sh kirurgiliste teenuste osutamine. Samuti ei ole vaidlustatud ettekirjutus seotud muude erihambaarsti erialadega ega puuduta ühegi tegevusloa väljastamist või väljastamisest keeldumist. Seega ei arvesta Terviseamet vaites esitatud etteheiteid, mis on seotud ettevõtlusvabaduse piiramise, võrdsuspõhiõiguse, konkurentsi piiramise jmt.

3. Resolutsioon

Eeltoodud põhjendustel ja juhindudes haldusmenetluse seaduse § 85 p-st 4, otsustan:

jätta SA Tallinna Hambakliiniku vaie Terviseameti 13.09.2023 ettekirjutuse nr 5-6/23/188-11 kehtetuks tunnistamiseks rahuldamata.

Käesolevat otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Birgit Lao
peadirektor